

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 430 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На перехрестних стежках.

Львів, 7. листопада 1927.

Остання соймова сесія відложена до дня 28. листопада, себ-то до дня змороженого закінчення каденції другого сойму. З усею певністю можна твердити, що посли другого сойму вже не найдуться в салі б. інституту для благородних дівиць — не лише в ролі законодавців, але навіть в ролі статистів, щоби вислухати декрету про офіційне закінчення каденції сойму. Восьмихвилинне засідання сойму в дні 3. ц.м. було останнім засіданням біжучого сойму. Не лише об'єктивно (з огляду на досягнуту депресію значіння сойму), але й суб'єктивно (зі становища уряду) сойм перестав уже існувати, змінив своє життєвнє. Що так, а не інакше слід оцінювати втрату ситуації, свідчить про те трус, звернений державною поліцією в помешканні українських послів: Підгірського, Козицького, Дмитрюка і сен. Карпинського. Уряд одно-сторонньо став мабуть на становищі, що посольська незайманість перестала вже його в'язати — навіть формально, бо фактично не респектував він її ніколи у відношенні до „меншостевих“ послів, як свідчить про це поведінка з білоруськими послами.

Внаслідок відложення останньої сесії „бюджетної“ (бюджетної) сесії вийшла така атмосфера, немов би сойм уже був розв'язаний, немов би парламентарна легіслатива зовсім зникла й уряд став її єдиним представником. І справді, з усього видно, що сойм перестав виконувати свої функції — став пасивним.

Сойм закінчив своє безславне життя. Може й добре сталося, що саме цей другий сойм утратив голос і значіння та що він не мав змоги до кінця свої широкі пляни в справі зміни виборчої ординації в сойму, закону про збори і закону про самоврядування.

Але що буде далі? Чи будуть переведені вибори до сойму в законно приписаному речинці, чи можуть бути відложені, як і „надавні“ та „звичайні“ сесії сойму? Як питання, які вимагають відповіді.

В частині польської преси з'явилися оголошення, немов то уряд не має наміру негайно розписати виборів до сойму і сенату після 28. листопада. В часах усяких найдивовижніших несподіванок і така можливість не є виключеною. Та одночасно рух уряду і партій вказує на те, що така несподіванка ледь чи допустима. Ми бачимо, як урядові чинники розкладають польські партії; як вони перемелюють розкол в народній робітничій партії і серед п'ястівців; як вони розкладають консервативні групи та переводять об'єднання своїх довіреників: партії праці, союзу українських республіки і п'ястівців апід сен. Бойка. Підбивання істотної партійної організації ведеться не лише на польському фронті, але й на „меншостевому“. Жидівські ортолоси вже приєднані для „українських“ політичних партій, а виступає не лише існуючі „українські“ групи (Даниловича й „Поруч з тим відбувається гальмування „староруських“ могикинів.

Білорусів ослаблено вже давніше, перебівши розгром Білоруської Громади. Та це ще не кінець. Чим ближче буде до виборів, тим все новими несподіванками будуть урядові і пів-урядові стратегії заскакувати громадянство. Тенденцією уряду є: розкласти або підірвати дотеперішні партійні організації шляхом штучного творення нових, а одночасно організувати довкола себе партійні новотвори або скуплювати „опозиційні“ відломки існуючих партій. З якою метою роблено би це все, колиб уряд не мав наміру переводити виборів?

В парі з тим зазначається незвичайна рухливість польських політичних партій і то в більшій мірі партій, що декларували свою відданість урядові марш. Пілсудського. Ясно, що це теж є наглядним показником передвиборчої горячки. До того ж уряд марш. Пілсудського досі все формально тримався букви закону і конституції. Важко було би допустити, щоби ту свою тактику припинив він після закінчення каденції сойму.

Нерозписання виборів до сойму було би елімінуванням парламенту, себто ліквідацією парламентаризму, а тим самим проголошенням явної диктатури. Це було би неминучістю також тому, що з кінцем ц. р. кінчаються повноваження уряду, а джерелом влади уряду є якраз сойм. Усунення цієї установи, яка є джерелом влади диктаторського уряду було би рівнозначне з обезправленням самого уряду. В консеквенції уряд утратив би правну санкцію і мусів би шляхом нового перевороту утверджувати свою владу, доводячи до зміни правового устрою держави. А такий крок у створених умовах, в крайню невідповідну географічну конфігурацію, при надмірі пального матеріалу — є необчислимим у на-

слідках ризиком, на яке не дозволять собі і найбільші ризиканти.

Польща, її устрій і напрямні державної політики без сумніву знаходяться на перехрестних стежках. А сталося це не після травневого перевороту, тільки кілька літ перед ним. Польща нахилася на похилій устроєвій площині тоді, коли сойм, ухваливши демократичну конституцію, почав постійно її ломити. Травневий переворот був нічим іншим, тільки продовженням і частинним логічним завершенням сутньо протиконституційної акції сойму. З тією хвилею питання устрою Польщі ввійшло у нову фазу. Зовсім природно, що устроєвий шлях польської держави ще незакінчений. Але без глибших потрясень устроєва квестія може бути розв'язана лише на парламентарному терені. Було би незрозумілим, протиприродним і дивоглядним, колиб нинішні державці хотіли розв'язувати це важливе, основне питання позапарламентарним шляхом, коли будучий (третій) сойм має права конституанти (зміни конституції). Думаємо, що уряд марш. Пілсудського не залишить нагоди, щоби перевести намічені ним (очевидно тайно) устроєві зміни конституційно-парламентарними засобами. Колиб це йому не вдалося, тоді прийшла би на чергу друга розв'язка: октроювання державного устрою.

Все це наглядно доказує, що поширювана поголоска про можливість нерозписання виборів до сойму і сенату не має під собою ніякої основи. Навпаки, з усею певністю можна твердити, що вибори відбудуться і то в законному речинці. Наші політичні чинники вже сьогодні мусять мати на увазі певність виборів і негайно поробити підготовку відповідно до нововитвореної ситуації.

Внутрішня криза в Румунії.

Боротьба за корону.

Румунія стала по смерті старого короля ареною всяких змов і політичних інтриг, які родяться, зникають і знов родяться біля порожнього тепер румунського престолу. Всі ті події пригадують забути вже у світі всякі двірські афери та камарильні інтриги на європейських пануючих дворах минулих віків.

По смерті короля асевладим паном ситуації став, як відомо, Братіану, що відсунув від престолу колишнього престолонаслідника кн. Карла, після його на вигнання і став фактичним диктатором Румунії. Він же є і єдиним регентом в імені дитини-короля, теперішнього наслідника румунського престолу. Бо всі інші члени регенційної ради втратили вже нині всякий вплив на внутрішню політику Румунії, а в тому числі і амбітна королева-вдова. Паном положення є Братіану. Та дуже сильно на тому становищі він себе не почуває.

Братіану прийшов до влади після повалення кабінету Авареску, який вів без сумніву англофільську та італіфільську політику. Прихід Братіану до влади започаткував наскрізь франкофільську політику. Авареску між іншим підготував і заключив був італійсько-румунську угоду в справі нафти, яку Братіану зараже по приході до влади анулював. Правда, обіймаючи владу ви-

голосив Братіану програмову промову, в якій заявив, що дружба з Англією буде стояти на першому місці. Однак був це тільки маневр. Румунія стала під проводом Братіану франкофільською, що на випадок конфлікту англо-французьких інтересів на Балкані малоб для Англії дуже відемну вартість. Ще більше прикрою стала політика Братіану для Мусоліні, який має на Балкані дуже багато немалих і немаловажних політичних інтересів.

Тому ніщо дивного, що у своїй боротьбі проти Братіану міг Авареску рахувати на підтримку Англії та Італії як на чотири тузи. Боротьба ця велася довго, але останніми часами прийняла дуже яркі форми, форми від яких може сильно потрястися або й розсипатися Румунія. Проти політики Братіану встала зорганізуватися досить сильна внутрішня опозиція, яка дуже скріпла, коли селянсько-національна румунська партія відмовилася ввійти до урядового блоку. Лідерів національно-селянської партії разом з аварескіянами вдалося прихильникам прогнаного архикн. Карла притягнути до державної змови, що зміряла до ревіндикації прав Карла до корони і до негайного проголошення його королем. Особу архикн. Карла Авареску вже намагався раз використати в боротьбі з Братіану пе-

ред смертю короля. Тоді він хотів вимогти від старого короля Фердинанда відновлення прав для Карла до корони. Однак це йому не вдалося. Тепер увійшли в гру і посторонні чинники, особа архикн. Карла і його ролі у боротьбі з Братіану, стала знов актуальною. Лідери національно-селянської партії, погодившись з Авареску та іншими опозиціоністами, рішили скликати на 27. жовтня зїзд партії до Семигороду і там проголосити Карла королем. Ініціатори змови ввійшли в контакт з Карлом, запропонували йому як умовину розрив з панєю Лупеску, а він на все це погодився. Нема сумніву, що Карло не дав своєї згоди на пропозицію без порозуміння з заінтересованими у перевороті чужодержавними чинниками. Видно був певний владности перевороту, коли розійшовся навіть з п. Лупеску, яка передтим була причиною втрати його прав до корони.

Справа була зайшла так далеко, що Карло передав через емісара опозиції, аварескіянца Мануйлеску, давнього віцеміністра скарбу в кабінеті Авареску, для ініціаторів і реалізаторів перевороту вже готовий маніфест до румунського народу. Братіану мав про всі ті заходи докладні відомості і в найкритичніший момент взявся паралізувати всю підготовчу роботу опозиції. Вертаючого від арх. Карла Мануйлеску арештував на границі та відібрав від нього всі документи разом з маніфестом і листами до провідників опозиції. Діставши такий обильний доказовий матеріал про змову Братіану приступив до репресій. Самого Мануйлеску віддано під військовий суд, уведено цензуру всіх телеграм, що йдуть за границю, сконсигновано військо в столиці та в Семигороді, де у Кронштаді мав відбутися зїзд національно-селянської партії, а сам зїзд заборонено. Від тієї хвилі й усякі відомості з Румунії дуже скупі та неясні.

Однак незважаючи на те відомими стали дві важних подій, а саме: збройні сутички між військом і селянами, що мали місце біля Букарешту і викрадення політичних документів з помешкання арх. Карла в Парижі. Самозрозуміло, що опозиція, особливо ж національно-селянська партія не зложить зброї навіть при початих репресіях Братіану. Не хоче складати зброї і арх. Карло, про що він недвозначно заявив кореспондентам газет. Отже в Румунії почався внутрішній бій, якого там ще не було. Найважливіше при тому те, що в ньому починають брати активну участь селяни, особливо семигородські. Це факт теж досі в Румунії невіданий. Протипинки Братіану використовують проти нього невдоволення селян з теперішніх аграрних відносин. А активний виступ селянства і розворушення його може містити у собі зародки не то зміни уряду і покликання Карла на престол, але щось гірше, бо взагалі зміну всего державного устрою. Події в Румунії приковують тепер увагу політичного світа. Можливо, що Братіану владість репресій „успокоїти“ невдоволення, але це мало правдоподібно. Та скоро побачимо, як там уложаться внутрішні відносини та чи вони матимуть позначки тривалості.

Радянська Україна

Київ промисловою базою Правобережжя.

З радянської преси довідуємося, що урядові кола рішили підняти інтенсивні кроки біля поширення та збільшення промислового виробництва в самому Києві. Мотивом для цього є те, що Київ намічено на промислову базу для цілого Правобережжя. З уваги на те, має він стати осередком т. зв. легкої індустрії, заснованої на опірних цілого Правобережжя. Київську металеву індустрію реорганізують у валуку з творенням у ньому українського тресту середнього машинобудівництва. Спеціальну увагу звертається при організації тресту на такі заводи Києва, що виробляють пива, кабелі, так звані англійські бочки, водоміри, манометри та інші. Один з цехів заводу т. зв. „Львівської Кузні“ стає самостійним заводом ім. Артема для виробу машин шкіряного промислу. Завод „Фіанко-Хемік“ буде виробляти годинники. Преступають до будови нового великого млина (18 тисяч пудів денного промолу), великої фабрики взуття, що буде виробляти мільон шістьсот тисяч пар різно, підготовляють будову нової величезної фабрики цукру. Дехто вже тепер Київ українськими Атенами у культурному розумінні. І несомнісно, бо там містяться всі центри української культури під проводом Академії Наук. Тепер хочуть Київ зробити ще й наскрізь пролетарським центром, бо „нам (тобто комуністам) не однаково, — сказав голова київського виконкому Любченко Павло — в якому оточенні працюватимуть науковці центри України — мішанському, чи пролетарському“. Отже поспішно приготували для української науки в Києві „пролетарське оточення“.

Дослідні над Золотими Воротами.

Інспектура охорони пам'яток культури в УСРР веде дослідні над Золотими Воротами. Довкола Золотих Воріт ведуть розкопки фундаментів і т. зв. короткої стіни Вол. Воріт. Розкопками керує пр. Ласкорський. — Вони вже дали помітні успіхи в напрямі пізнання будівельних методів київської доби. Попри розкопки відбуваються і докладні поміри Вол. Воріт під проводом проф. Моршавського. Фонди на ті праці дала У-

країна і київський відділ народньої освіти при виконкомі.

Пам'ятник Коцюбинському.

Всукраїнська Академія Наук звернулася до Раднаркму України з проханням побудувати пам'ятник українському письменникові і громадському діячеві покійному М. Коцюбинському. Рада Народніх комісарів повідомила Академію, що при народникові комісаріаті освіти організовано в тій справі окрему комісію. Біля будови пам'ятника М. Коцюбинському заходилося довгий час у Вінниці, де навіть виставлено тимчасовий пам'ятник.

Тиждень ліса на Україні.

Від минулого року введено на Україні т. зв. тиждень ліса. Завдання в тому, щоб засадити якнайбільшу сміливість дерев і садівників як найбільше плод. Минулого року засаджено багато парків, скверів та інших ділянок громадського значення 2.526 гектарів. Крім того обсаджено річки, дороги і гостинці на довжині 2.893 кілометрів. Цього року мають засадити протягом тижня ліса 50 мільонів штук деревини. Головна управа державних лісів і ровсадників відпускає деревину даром. Раднарком підготував проект закону про охорону дерев. Селянам передали дові мільон гектарів ліса без права корчунку.

Всі українські діти до української школи! Хто мине свою рідну школу і пошле дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ПІОЛЯ РЕВІЗІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

Варшава, 6. листопада 1927.

Досі не отверджено відом вважалося в мешканцях українських послів скопфі-скавала комуністична бібула. Весь матеріал у тій справі передано прокуратурі при зарім суді. Соймові сфери поспіють, що ревізія не можна назвати порушенням права екстериторіальності союму, бо переведено її в союмі, а в союмі готелі. Президія союму розглядає тепер справу, чи в не порушення права екстериторіальності. Пос. Підпріський апропостував у марш. Ратял проти ревізії та за-

значно, що навіан з комуністичними па-перами не є його, Вате забрано йому записки і опомини.

РЕВІЗІЇ І АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Львів, 7. листопада 1927.

Львівська поліція перевела ревізію серед львівських комуністів, а то у мешканцях: Фр. і Володимира Шмала, Германа Шварца, Вол. Кіаліка, Фел. Румуна (всі гарбарські робітники) і шевця Іллі Калитинського. Скопфісковано комуністичні папери. В арештах задержано: Фр. Шмала, Герм. Шварца, Вол. Кіаліка і Іл. Калитинського. Арештованим заважають, що готовилися до кому. пропаганди з пагоди 10. роковин революції.

ЧИ ПРЕСОВИЙ ДЕКРЕТ ОБОВ'ЯЗУЄ?

В Остріві (Великопольща) відбувся на днях процес перед карною палатою окр. суду проти редактора „Газети Козьмінської“ Ів. Магровича. Обвинувачений помістив у „Газ. Козьм.“ статтю „Фашан, католицизм і моральна санация“, в якій було м. і. сказано, що безвіроповідна, протикатолицька преса вітається далекоїдучою підтримкою. Уступ цей скопфіскавав староста в Козьміні, а суд конфіскації затвердив. Внесення оборони, щоб суд перестував редакторів „народних“ газет на доказ, що твердження агаданой статті основане на правді, суд відкинув. Тому оборонень на правних основах доказував, що пресові декрети, на яких ґрунтується обвинувачення, втрачають обов'язуючу силу з хвилею як сойм відкинув їх. Суд прихилився знов до внесення оборони й увільнив обвинуваченого.

ДОГОВІР МІЖ СХС І ФРАНЦІЄЮ.

Білгород, 6. листопада 1927.

Король Олександр прийняв на авдієнції міністра закорд. справ Маріновича. Мі-родатні кола впевняють, що югославський уряд поіформував англійський, французький і італійський уряд, що в найближчому часі буде підписаний договір приляни між Югославією і Францією. Мін. Марінович виїде до Парижа.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

Париж, 6. листопада 1927.

Тутешня видання „Шінаго Трібюн“ подає з Нью Йорку, що втрапи, спричинені останньою повною в стейті Вермонт пе-

ревишають 25 міль. доллярів. Найдено тіла губернатора стейту Вермонт Імелсона його асистентів та 7 інших людей. По-творджують вісти, що у місцевості Монтепеле і Вар агинуло 300 людей. Стейт Вермонт майже весь під водою, яка пере-ливається вже на терени стейту Массачусеттс.

ПІДВИШКА ОПЛАТ ВІД СВІТЛА, ВОДИ І ТРАМВ. БІЛЕТІВ.

Урядовий комісар м. Львова Стівальський на конференції в пресовий асистент-ники в ратуші говорив про бюджет м. Львова, що видатки потрібні на напро-дорі і т. д. Щоб покрити видатки під-вишиться оплата за світло на 10 проц. півні білетів і 20 сот. на 25, водопровод-ний податок з 3.6 на 5 проц. циппу.

ПЕРЕДВИБОРЧА АКЦІЯ У ЛЬВОВІ

Львів, 7. листопада 1927.

В неділю рано приїхав до Львова по-сол Косцялковський. На двірці ждали на-нього шеф штабу ДОК VI полк. Кол. шеф відділу безпеченства львівського воєвід-ства майор Рутковський і ко. Духовський, вініспре. Парті Прані у Варшаві. Присут-ний був і пос. Ізків. Пос. Косцялковський конферував, щоб довести до фуюї Пар-ті Прані і з в. Наприви Жечипосполітєй.

ЗІ СПОРТУ.

Україна—У. С. С. К. — 7:1 (4:0).

Біржа.

Гроші.

Долар 88400—88650, канадський до-ляр 88400—88500.

Збіжжє.

Пшениця длірська 4525—4625, пшениця селянська 4325—4425, жито 35—3750, ячмінь бровар. 3875—4075, ячмінь на мліво 3350—3550, ячмінь пастішний 3100—3200, овес 3400—3550, кукурудза румунська 3100—3150, барабол рафорован 650—725, фасол біла 45—55, фасол колірова 5350—5550, горох півакторія 72—82, горох по-левий 45—55, бобик 3625—3725, сін 750—850, солом 425—475, гречка 3400—3500, льон 6000—6300, ріпак озимий 6050—6250, мука пшенична 40-при. 8300—8350, мука пшенична 50-при. 7600—7650, мука житня 65-при. 5900 гринс кукурудз 52—53, мука кукур. 3475—3575, отруба житні 2375—2425, отруба пшеничні 2350—2400, крупя гречані 7300—7450, пшоне 7125—7325, крупи ячмішні 62—66, коню-шини чарвона 265—295, мак сінй 115—135, мак сінй 85—105, мішки ютові, нові 170, мішки уживані 150—160.

Ярослав Окуневський.

Українська вдача.

III. Чорна Рада.

Навістила Америку повинь. Ріка Міссісіпі виступила з берегів і за-лила величезні простори землі, люд-ські оселі зміла і міста позаливала. Зійшлася американці, потворили комітети по всім закутинам своєї великої землі. Кожен комітет ав-тономний, а всі разом мають одну ціль. Хоч американський уряд і свій, що походить з вибору громадян, то мішатися до рятункової акції гро-мадян йому не дозволять. „Це наша громадська справа, ми її беремо в свої руки і ми її переведемо“ — ка-жуть американці. Енергія, почуття громадського обов'язку, почуття своєї громадянської честі, самопе-вність та віра в свою справність і силу.

Навістила українські землі яка ха-сепи, напр. повинь, або найшлася яка пекуча і боляча справа, як от лавчання дівчорі у рідній мові, то-ді знайдуться й між українцями лю-ди з громадянським почуттям, які громадські справи відчувають бо-люче.

Закликають громаду на збори.

Збирається громада поволеньки, повагом. „Мені не казали“. „Моя ха-та з краю“. Сходиться одна десята, четверта, а може й третя частка з тих, яких намічено. Сидять, позі-хають, ждуть.

А тимчасом між громадою йдуть приватні балаки на тему: „Я такий бідний, такий бідний“. Тема стає за-гальною і прибирає жалібний тон: „Кривда нам діється“. Розжалоби-лися до сліз.

Коли так нишком душу розвели у ширій жалібній балаці то один, та другий або третій сваток тишком-

нишком виходить. „І без мене буде“. Покидати товариство не прощаю-чись з ніким називають у нас вихо-дом по англійськи. Я протестую проти цього. Це звичай чисто укра-їнський. Ніхто так спритно тишком-нишком і так зручно не вміє зловити клямки знадвору і дати нурка, особливо в випадку, як хтось закли-кає до добровільних датків на яку ціль, як українці. Це їх питоменна вдача.

Врешті після довгого ждання на пізніх Іванів виступає який добро-дій і довго, предовго і задовго, зви-чайно жалібною нотою розводить-ся про цілі зборів. Громада киває головами і нишком позіхає.

Ставлять резолюцію: визнається ц. к. уряд, щоб негайно (на таке часом собі покірний українець по-зволить) зробив те, або те, або дав гроші на те, або те.

А зложивши роботу на чужі пле-чі, розходяться збори в почутті сповненого обов'язку і задоволені по своїм домівкам.

Гірше стоїть справа як на зборах найдеться гурток людей з громад-ським почуттям і закликає громаду до самодіяльності, до творення ко-мітету, який взяв би переведення справи в свої руки. Іван не прийма-ється, Гринь не хоче, Петро втік з хати вже заздалегідь.

Врешті з бідною зложивши комітет. Складає свій виборний уряд.

З громади встає чоловік і відзи-вається: Треба би, щоб комітет по-бдав про те, або те, щоб манна не-бесна до нас прийшла, щоб мені місток до могого обійстя зробили і т. п. всякі найріжнородніші нака-зи й обов'язки.

З вибором комітету, на якого пле-чі в виді наказів і обов'язків пере-несли збори роботу і відповідаль-ність, перемінняється громада в Чор-ну Раду.

Ніхто з громади не чує ніякої сим-

патії до комітету, ніхто не почува-ється до обов'язку співпраці. Всі стоять як один на початку в вижи-данні, що з того буде, відтак іде по куткам більше або менше злослива критика, а потім наклепи чим далі тим голосніші про голову і коміте-тових, словом всім і кожному зо-крема з чоботами в душу залазять.

Коли якого добродія на гарячій вичку приловив, як він ні наклепи поширює і бреше та притягнеш до відповідальності, то він: „та я па-ноньку нічого не кажу, то тільки люди таке пусте говорять“. Словом: „Злодій у нас нема, самі люди крадуть“.

Наслідки наклепів і тієї руйную-чої роботи виявляються на слідую-чих зборах, коли комітет здає звіг зі своєї діяльності. З одного боку комітет, а з другого всі інші — в опозиції. З голови паси другі, на комітеті сухої нитки не лишають.

Українська Чорна Рада то єство безміснє, тупе, глухе, яке, коли своєю безформною масою по яким полі перевалиться, все розібе, роз-торошить, в саламах поверне, по-ній остається все хаос, руїна, а-нархія.

Великий Богдан своєю гетьман-ською булавою розторошив череп одному і ланцюгами до гармати прикував другого, як в його обозі почала зароджуватися Чорна Рада. І мав спокій у своїй державницькій роботі. За його гетьманських на-слідників Чорна Рада козачка до-вела до Великої Руїни. Іван Мазе-па, той останній державник украї-нський з гетьманською булавою че-рез Чорну Раду, що збунтувала ко-заків, програв Полтаву і скінчила на вигнанні у Бендерах. А в „Історії Руссов“ завели опісля українці плач над розторощенням гетьманщини.

І Центральна Рада і Гетьманство і Директорія і галицька Національ-на Рада мали свої Чорні Ради. На-

пловати на Україну, як вона не бу-де по мой рецетті, перепишусь з румуни, чехи, поляки, москалі або німці“. І таке бувало!

По всіх селах і місточках Украї-ни, в усіх ділянках нашого політич-ного і культурного життя, стріча-мо між громадою свою Чорну Раду. Пізнати їх по тім, що вони до якої-небудь позитивної роботи не охочі. Критиканти, фразери, опозиціо-сти за всяку ціну! Юрба без Я, без імені, без відповідальності. Розва-лю, розторошу! Опісля як усі люди доброї волі розігнані, поточені, як уся посуда побита, жалі і плач, і задний розум: коли би знаття, що таке з того вийде, тоби...

Отся проклята наша емоціональ-ність без переваги розуму над нею, сліпа завзятушість, а опісля задний розум, отсе гангрена, що точить наш організм.

Городенка 24.X. 1927.

R. S. Смітті своєї хати на вид перед двері не вивиситься. Погана птиця, що своє гніздо каляє. Стя-рий жовчичник! песиміст! — чую го-лоси.

З великою радістю в серці вияв-би я перед очі земляків цілу гале-рію людей позитивної праці, людей високих ідей і великої сили волі та зложив свої образи в книгу, як той англієць Carlyle, що написав Hero Worship. (Почитання героїв). В своїм довгим житті здибав я між україн-цями і таких людей, хоч мало, але тих моїх знайомих Чорна Рада роз-била, розторошила, в глухий кут загнала.

Надіюся, що хтось інший щасли-віший напише життєписи великих наших героїв позитивної роботи і великої енергії. А мучеників, тих затоптаних тоді і я помяну. — Я. О.

[illegible]

„ОЛКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35.

біля „Народної Торговлі“

бодота, напесеного чобітьми і від підкон псулася омило-поставлена паркетова підлога. Правдою є, що Рада тов. „Дуг“ до проєкції Управи Укр. Нар. Дому не хотіла пригноблятися і вправи відбуваються даліше з чобітьми на сні. Правдою є, що в будинку Укр. Нар. Дому містяться приміщення для „Рідної Школи“ і що Управа Укр. Нар. Дому стягала від своїх гуртників доставляти муків пів при. для „Рідної Школи“. Неправдою є, що через меншася д-ра Петра Гайдучка нема в Судовій Вишній кредитовій інституції і що через нього Укр. Нар. Дім не розвинув дові жадної діяльності в тім напрямі. Правдою є, що в Судовій Вишній існувало кредитове товариство „Віра“ і завдяки допомозі сего товариства „Віра“ відбудовано перед війною гарну каменицю „У. країнського Нар. Дому“. Правдою є, що завдяки усиллям п. Івана Осина Триватка, дотеперішнього найбільшого противника д-ра Петра Гайдучка, аліквідовано кред. тов. „Віра“ через афінювання його з Укр. Нар. Домом і то з початком 1928 р. в часі, як д-ра Гайдучка не було ще в Судовій Вишній. Неправдою є, що п. Теодор Бобак затягнув позичку в Центробанку на урядові потреби, будови шопи, встановлення паркетової підлоги і на вистарання кондесії на сні. Правдою є, що приміщення пекарні, не є окремі будинки з цілим урядженням існував ще до війни. Правдою є, що позичку в квоті 638.28 ам. доларів затягнув п. Теодор Бобак без дозволу Надвірної Ради на спровадження соли, крім сего лиши довгу в міністерстві за сні на квоту 2500 зол. і порожній магазин поміни, що сні повинна була сама оплатитися. Правдою є, що в наслідок неоправданого дефіциту на суму 6.278.04 зол. не могла Управа Укр. Нар. Дому вистаритися в жаднім більшим банку кредиту, а може де зробити аж тепер коли вище агаданний дефіцит вже покритий. Правдою є, що Укр. Нар. Дім обслуговує 12 кооператив, котрі маю Управа Укр. Нар. Дому на бажання 9 підписаних на дописі кожного часу висилати. — За Торговельно-споживчу спілку „Український Народний Дім“ у Судовій Вишній підписані: Григорій Кнос, Іван Качмарин, Маріян Кушнік і Юрас Стак.

Помогіть здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і вплив своєю вдячність українським робітникам пера! Жерти плати на адресу: Львів, Підвале ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, нинішня ч. 1141.

Тижень гімназії в Рівному.

Батьківський Комітет рівнянської української гімназії подає нижче наведене справоздання про результати зборів під назвою „Тижень Гімназії“, яку влаштовано в цьому році в користь гімназії. Збірка відбулася в рівнянському, алобузівському і костопольському повітах. Збіркою допущено (в золотих): в Мехирічу 94.50, в Заставці 46.45, в Гомі 34.90, в Тучині 111.57, в Городку 29.24, в Рівному 426.29, в Шпачіві 28.90, в Басовому Куті 22.92, в Корні 129.10, в Камані 68.30, в Олександрії 30.89, в Куєтині 14.11, в Здобуволі в Острозі 331.91, в Костополі 32.50. Разом збіркою допущено 1.493.29 зол. Збіркою по підписанні листам 1.543.03 зол. Від окремих осіб прийшло 898.01. Разом збіркою 3.404.33 зол. Втрачено на друкування відом і підписних листів а також на роздачі 160.60 зол. Лишилося 3.243.73 зол. З цієї суми передано до каси гімназії 3.190.04 зол. Лишилося в касі Батьківського Комітету 53.69 зол.

Рівночасно Батьківський Комітет висловив свої широкі подяки всім тим громадянам та інституціям, що оказали щодні жертви на гімназію, а також тим часописам, що вислали на своїх сторінках підписку Комітету. Зокрема Комітет дякує рівнянській і острозькій „Прогресивній“ і їх читальням, Союзом Українок у Рівному, а також членам збіркового комітету при Батьківському Комітеті і всім поодиноким особам, що допомагали переведенню зборів. Комітет вважає на свій обов'язок підкреслити, що українська громадськість повинна поновити зрозуміння значення нашої середньої школи, ра-

до відступилося на завади Комітету і внаслідок тому тільки гімназія одержала значну матеріальну підмогу, таку потрібну їй у тяжку хвилину, коли вона, дійшовши півсотого рівня з педагогічного і морального боку, мусить ще поборювати труднощі матеріального характеру. — Голова Комітету: Іван Оболенський. Секретар: Василь Социський.

З концертової сали.

Перед концертом Галі Левицької.

В зв'язі з фортеп'яновим вечором п. Галі Левицької, який відбудеться в понеділок 7. п. м. у сні Муз. Т-ва ім. Лисенка, подаємо в скороченій рецензійній замітці німецьких критиків, які появилися з нагоди власного концерту піаністки у Відні в році 1922, дохід якого, як і тим разом, призначили піаністка на добродійні цілі (тоді на голодуючих на Великій Україні).

Відома зі своєї строгості віденська критика висловила тоді про дебют української піаністки з великим признанням. І так д-р Фельбер у „Wiener Morgenzeitung“ пише: „П-а Г. Левицька, дуже талановита молода піаністка, влаштувала фортеп'яновий вечір в користь голодуючих на Україні. Вона має прекрасні музикальні основи й виказала в сонаті Бетовена, як і в прелюдії хоралі і фузі Чопрана Франка, що вона доросла до тяжких музичних завдань“. Рівнож муз. критик „Neues Wiener Tagblatt“ Т. Кралік хвалить музикальні прикмети піаністки, підносячи зокрема її еластичний удар і співучий, злібний до модуляції тон, а невідомий д-р Юлій Корнгольд з „Neue Freie Presse“ звертає особливу увагу на заокруглені удари і високомузикальне почуття української піаністки.

Також у пражському органі „Ceske Slovo“ з травня 1923 р. з нагоди виступу піаністки на Шевченківському концерті в Празі, пише муз. рецензент: „Концерт в пам'ять 60-тих роковин Т. Шевченка доповнено ще деклямацією п. Дорошенкової і фортеп'яновими творами, які відіграла п. Г. Левицька таким мистецьким способом, що звернула на себе найсильнішу увагу на тому гарному й повному глибокого настрою вечірї.

В програму львівського концерту піаністки входять такі твори, як: В-мол соната Шопена, Шуберта „Impromptu B-dur“, кілька дрібніших творів Брамса, концертний етюд Ліста: „Мазепа“, головною прецікливою і прекрасною, у нас уперше виконуваний твір російського композитора М. Мусоргського п. з. „Картина одної виставки“, Твір сей повстає на основі акварель і рисунків архітекта В. Гартмана. „Променад“, „Злидень“, „Старий замок“, „Город у Туїлерях“, „Бики“, „Балет куряток у лушпинках“, „Самуїл Гольденберг і Шмуїл“, „Базар в Лімж“, „Катакомби“, „Хатка на курчій ніжці“ і на закінчення „Великі Ворота в Книві“ — ось головний поодиноких картин, які просто в геніяльний спосіб перетоплює композитор в музику. На концерті разом з програмою буде поданий основний коментар до цього пребогатого змістом, епохального твору.

Можна надіятися, що концертом тим зацікавляться якнайширші круги нашого громадянства, тимпаче, що він принесе слушачеві подвійну користь: мистецьку насолоду і сповнення громадянського обов'язку, себто вклення долі потерпілим від повені.

Зі спорту.

Змагання У.С.С.К. з „Зорею“.

В доповненні замітки „Зі спорту“ („Діло“ з 2. XI. п. р.) хочемо дещо сказати про змагання Українського Студентського Спортивного Клубу (У.С.С.К.) дня 30. X. п. р. з „Зорею“ та про зацікавлення спортом серед нашого студентства. Про самі змагання нема що розписуватися, хіба лише слід згадати, що гіршими вони були не могли. Причина цього лежить у крайній байдужості членів вище згаданого студ. клубу. З граців, які брали участь у змаганнях проти „Беркута“ та для яких похваля в „Ділі“ в своїх наслідках показалося передчасною, явилася всякого двох, інших не почувалися до обов'язку прийти, тому, що або заігнорували собі робітничу дружину, або час змалює посвятити для інших розважок. Щось подібне може статися хіба тільки у нас! Відний голова Студ. Клубу мусів перед самою грою просити всіх, хто тільки повався під руки, щоб роздягався та ставав до змагань, і так зліплена дружина (в дев'яту) розіграла змагання. Нарто було бачити усмішку в часі вербунку граців на устах членів „Зори“, а ще більше заглянути в їх душі, щоб переконатися, що вони тоді думали про студентів, тих бауучих носів спортової культури, людей, що мають виховувати молодь, ставити її характер та виплювати у неї почуття обов'язку. І не самі змагання, ані відношення ворт входять тут у гру. Причина тут дещо глибша. Студ. дружина, після запрошення

„Зори“, повинна була явитися точно та в повному складі, як це було в „Зорі“ — та показати тим меншим братам, що їх не легковажить, щоб такими змаганнями закрити взаїмне довіря. Хто над цим пригадується, цей мусить признати мені рацію, що подібного роду імпресії мають ще й глибші цілі, їх суть лежить у втворенні взаїмного довіря і співжиття. Вони дозволяють нам ближче пізнатися, вони є тим звеном, що лучить ученого з неученим, словом — вони мають національно-виховуючий вплив. З цього виходить, треба висказати догану тим, що за ці змагання поносять вину. На мою думку винен тут голова Студ. Клубу і референт копаного мяча, а також члени, що не підкавлялись нічим, чекаючи кожний окрема на устне запрошення. Говоримо про Студ. Олімпіаду, а навіть нарікаємо, що ми в них не можемо брати участі, а забуваємо рівночасно, що до Олімпіади треба солідної підготовки, що не вистарчить сама балачка про неї. Надіюся, що голова Студ. Клубу скличе в короткому часі загальний збір Т-ва, щоб пригадуватися над плеканням фізичної, культури в часі зимового сезону.

Иосафат Гнатів.

Змагання силачів.

Змагання атлетів у сні польського „Сокола“ при вул. Зіморівця добувають кінці. Слабших з них, що в дотеперішній боротьбі не вдержалися, „висортано“, лишилися до остаточних, рішачих змагань тільки Орленко, Перелес, Брида, Штерс, Штекер і Каван. За пальму першества боротимуться по всякій правдоподібності Штекер і Каван, третє місце здобуде мабуть бельгійський Штерс. Щодо Орленка, то він в останньому часі підупав, потерпівши поразку в змаганнях з Бридою (заклимафікований), Штерсом, Штекером і Каваном. Виглядів на здобуття чоловічого місця Орленко не має ніяких.

ОПОВІСТКИ.

Маркіянове свято у Львові. Філія „Прогресивної“ ім. Маркіяна Шашкевича у Львові уладжує дня 8. листопада 1927 р. Маркіянове Свято. В год. 12. вполудне відправляється в церкві Преображення Госп. при вул. Краківській соборна панакхидя при участі духовенства львівської округи й муж. хору „Сурма“. По панакхиді в год. 12.30 відбудеться у великій сні „Народного Дому“ Святочний Народний Концерт силами читальні повітової філії Т-ва „Прогресивної“. Участь беруть хори з Лашок Мурованих, Інкулович, Підборець, Підберезець, Глухович і Кукизова, дуті оркестри з Малехова і з Підберезець, мандолинова оркестра з Виниши, деклямації в супроводі бандури, реферат селянина Мих. Карпінця з Рісної Руської і ін. Акомпанімент до мельдеклямації обіцяє бандурист Кость Місевич. Білети в ціні 50 сот., 1, 2 і 3 зол.

На „Рідну Школу“ зложити: Вп. п. д-р Альфред Говикович 25 зол., Кооп. Банк „Земля“ 25 зол., Вп. п. Ольга і Вєч. о. Іван Рудович 20 зол. замість вища на домовину бл. п. Іларія Чапельського. Вп. Жертводання складає широкі подяку Головна Управа „Рідної Школи“.

ДРІБНІ ОГолошення.

ПРИИМУ негайно кількох хлопців з укінченою 3 гім. до науки механічного ремесла. Юліян Ломата. Сенкевича 9. 871

ДО винайму від властителя 4 покої, кухня, комфорт від 15. XII. п. р. Болеслава Хороброго 4. біля Потопного ч. 104. 866 2-2

ПРОДАМ мурований дім критий бляхою 3 покої, кухня, 2 передпокої, лазні, ванна, спіжарка, прачкарня, веранда, всьо віддане, площа двістасімдесять сажнів, чудовий сад, цвітний город. Ціна і умови на місці що дня попоудли. Явиз Вулька 42. 865 2-2

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні Івана Зельтінрайха, Львів, пл. Марійська 5. — 3 провинції просимо репарації присилати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6) 34-7

СНІГІВЦІ „ПЕПЕГЕ“

жіночі з аксамітним ковніром зол. 19-00

„габардинові аксам. ковнір „ 22-00

„суконні з теплою підшвекою „ 23-00

також СНІГІВЦІ Марки „ТРЕТОРН“

найновіших фасонів поручає ф рна

„ЕРІКА“ МАГАЗИН ВЗУТТЯ (проти кав. віденської) Львів, Кілінського 1.

На провинцію висилемо за досплатою. До замовлення виставне Ч. червоний.

СТОРОЖА дому — молодіє подружжя за вигородою: покій, кухня і дві пати після умови — пошукує Союз власників реальностей у Львові вул. Косцюшка ч. 1а II. пов. Приймається лише письмений зголошення з описом життя. 854 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

858 Пересвітлення Рентгеном 3-24

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пашентів з провінцій полагоджується в найкоротшому часі. II. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 845 Подекши в сплатах. 3-5

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОБЕР в СТАНИСЛАВІ

вул. Софійського 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — до 794 гідні услів. 24-7

д-ра Костя Кисілевського

„СЛОВНИЧОК

української мови“

враз з правочисними правилами та замітками до відміни, до набуття

в КНИГАРНІ Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10

або в автора в Станиславіві Вама 9. 861 Ціна 3.50 зол. 2-3

РІК ОСНУВАННЯ 1889.

ФЕЛІКС І ЮЛІЙ ЛЮБЕЛЬСЬКІ

жіночі і мужські

готелі і на замовлення

Приймає всілякі перерізки.

Догідні еплати Рутівського 5.

Ціни низькі Тел. 48-70.

Товар добірний ЛЬВІВ.

ЛІКЕРИ зробити дома ЛІКЕРИ

у 70 ріжних смаках „STELLA“ в 70 ріжних смаках

до набуття в аптечних складах.

Головний В. Г. Мушинський в Березині, склад В. Г. Мушинський Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відпо- 567 відний опуст. 18-7

Подяка.

Управа Українського Національного хору Дмитра Котка цього дорогого складає на руки Всч. Отця Олександра Гвоздецького — пароха в Черневі, сердечну подяку всім симпатичним і гостинним громадянам Чернева за його ширий прийом і приют, яким хор користувався на протяж двох тижнів свого побуту на відпочинку в Черневі, працюючи над поновленням репертуару і укомплектування хору новими силами. Ти вигоди, яких хор дізнав в Черневі дякуючи заходам Всч. Отця Гвоздецького у великій мірі причинилися до подолання членами хору всіх труднощів, зв'язаних з працею в організаційній фазі хору і зістануть надгодо незабутніми в глибоко-вдячних серцях наших. Управа Українського Національного Хору.